

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 16.

Ljubljana,
16. aprila
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani (Narodni dom)
Telefon br. 2543 • Račun kod poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Zaključci glavne skupštine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

U svojem zasjedanju od 29. marta o. g. glavna skupština Saveza SKJ, rešavajući o predlozima, koji su bili stavljeni kao 2. tačka dnevnog reda, donela je sledeće zaključke:

1. Na predlog uprave Saveza SKJ o ponovnom prijemu isključenih članova jednoglasno je zaključeno, da se u § 13. uz tačku 4. pravilnika sokolskog društva (»Organizacija« str. 105.) umetne ova stavka:

Ovakvo isključeni član ne može biti primljen u drugo društvo pre isteka šest meseci po izvršenosti kazne. Posle ovoga vremena, ako hoće da bude primljen u drugo društvo, mora podneti molbu upravi toga društva. Kad uprava primi molbu (a ne prostu prijavu), izneće je na rešenje, nakon što prethodno dobije podatke od uprave društva, koje je kaznu izreklo. Za prijem treba da glasuju dve trećine celokupne uprave društva.

2. Na predlog župe Mostar, da u mesecu maju svake godine sokolska društva prirede naraštajski dan i omladinske slave, te nadalje, da se svako društvo blagovremeno pripremi za godišnju javnu vežbu, kojoj treba da učestvuju sve kategorije, savezno načelnikstvo izvestilo je, da je savezni tehnički odbor ova pitanja proučio, te da taj predlog nije moguće usvojiti. Obrazlažući svoje gledište, savezno načelnikstvo ističe, da često puta društva zaista nisu u mogućnosti izvesti to što se traži, te stoga, ako to nije izvedeno kako treba, tada to Sokolstvu samo šteti. Ovakove priredbe neka se ne naređuju kao obavezne, već neka ih skupština samo preporučuje. — Skupština je o ovome donela sledeći zaključak:

Svaka župa, odnosno svako društvo rešava o tome samostalno.

3. Župa Celje predlaže, da se promeni treća alineja § 19. društvenih pravila u toliko: »Sednice se uprave društva drže najmanje jedamput mesečno.« Ujedno da se unese dodatak: »Tjedno se sastaje na sednice egzektivna (izvršni odbor), koji se sastoji od starešine, tajnika, načelnika, prosvetara, blagajnika i statističara, te ima pravo zaključivanja, ako su prisutne dve trećine. Na isti način neka se prilagode i župska pravila.

O ovome, a na predlog izvršnog odbora Saveza, skupština je zaključila, da se taj predlog uputi organizaciono-pravnom otketu, koji ima da to prouči i o tome podnese svoj predlog prvoj sednici uprave Saveza.

4. Župa Cetinje predlaže likvidaciju spora između iste i župe Mostar. (Isto predlaže i župa Mostar).

Skupština je zaključila, da se likvidacija ovoga spora poveri izvršnom odboru Saveza.

5. Župa Cetinje predlaže, da se društva župe Skoplje, a koja se nalaze na teritoriji Zetske banovine, pripoje župi Cetinje, jer su se obe župe saglasile sa predlogom izvršnog odbora Saveza sa formiranjem župa po banovinama.

Po traženju izvršnog odbora Saveza, skupština je zaključila, da se predlog uputi organizaciono-pravnom otketu na proučavanje i rešenje.

6. Župa Cetinje predlaže, da se od državne uprave zatraži beskamatni zajam za gradnju domova ili hipotekarni uz garanciju države.

Skupština je primila i odobrila obrazloženje izvršnog odbora Saveza, da se iz izveštaja gospodarskog otketa Saveza jasno vidi, kako je Savez po ovom pitanju postupao i da u proračunu Saveza ima stavka predviđena za ovu svrhu.

7. Župa Cetinje predlaže, da se mornari i vojnici oslobode plaćanja župskog i saveznog doprinosa.

Na predlog izvršnog odbora skupština je zaključila, da se ovaj predlog uputi gospodarskom otketu Saveza na proučavanje i rešenje.

8. Župa Cetinje predlaže, da se formiranje župa izvede prema broju banovina i da se u opšte ne stvaraju nove župe.

Skupština je odobrila gledište izvršnog odbora Saveza, da su o ovome

me pitanju već stvoreni zaključci i izneti u izveštaju organizaciono-pravnog otketa.

9. Župa Ljubljana predlaže, da se kod Ministarstva prosvete poradi, da bi se u buduću u kraljevima, gde postoji sokolsko društvo ili se barem ovo namerava osnovati u najkraće vreme, nameštala učiteljska lica jedino u sporazumu sa Savezom SKJ, koji u tom pogledu ima da bude u stalnom kontaktu sa zainteresovanim župom.

O ovom predlogu skupština je primila i odobrila izveštaj izvršnog odbora Saveza, da će Savez naročito predstavljen kod Ministarstva prosvete zagovoriti ovaj predlog.

10. Župa Maribor predlaže, da uprava Saveza poradi, da se sokolske jedinice oproste od poštarine, različitih taksa na dozvole i rešenja, kao i taksa i poreza državnog i samoupravnog za sve sokolske priredbe i kino-predstave, a sve to u cilju poboljšanja materijalnog stanja sokolskih jedinica.

Skupština prima i odobrava izveštaj izvršnog odbora Saveza o ovome pitanju, prema kojem je zakon o oprostu poštarine za sokolske jedinice dovršen te će se objaviti u najkraće vreme. Za oprost taksa na kino-predstave molba je odbijena, jer zato nema zakonske mogućnosti, dok će se za ostalo uprava Saveza obratiti na merodavna mesta.

11. Župa Maribor predlaže, da se kod primanja u različite vojne škole, kao i u različite državne službe daje prednost — uz iste kvalifikacije — onim kandidatima, koji se prijavljuju iz sokolskih redova.

Skupština prima i odobrava izveštaj izvršnog odbora Saveza, prema kojem je uprava Saveza u tom predmetu sa svoje strane već podnela pretstavke nadležnim vlastima i ustanovama.

12. Župa Maribor predlaže dopunu zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije, kojom će biti precizirano, koje vrste telesnog vežbanja i u kolikom opsegu mogu da gaje različita društva, i nadalje, da bi sačuvali mladež u njenoj razvojnoj dobi od nesistematskog i jednostranog telesnog razvika, treba istoj ispod 18 godina zabraniti stapanje u sportska društva.

Skupština prima i odobrava u ovome predmetu izveštaj izvršnog odbora Saveza, prema kojem se radi na osnovi zakona o pomaganju privatne inicijative za fizičko vaspitanje omladine.

13. Župa Maribor predlaže, da se Savez svojih zauzme za poboljšanje materijalnog stanja učiteljstva osnovnih i građanskih škola.

Skupština prima i odobrava izveštaj izvršnog odbora Saveza, prema kojem je već uprava Saveza na merodavno mesto lično intervenirala i upravila odnosnu pretstavku.

14. Župa Maribor predlaže, da kod postavljanja mladih učitelja i učiteljica treba uzimati u obzir u prvom redu svršene učiteljske pripravnike i pripravnice iz sokolskih redova, jer su oni pripravljeni i za sokolski rad u narodu, a na taj bi se način i daci učiteljskih škola više zainteresovali za samo Sokolstvo.

Skupština prima i odobrava izveštaj izvršnog odbora Saveza, prema kojem će uprava Saveza ovaj predlog u formi rezolucije podneti na nadležno mesto.

15. Župa Mostar predlaže, da Savez donese načelno rešenje, da li članovi dobrotvori i utemeljitelji bivših sokolskih društava mogu biti i aktivni članovi u upravama sadanjih sokolskih društava, odnosno župa.

Skupština je zaključila, da se taj predlog uputi organizaciono-pravnom otketu na rešenje.

16. Župa Osijek podnosi opširno obrazloženi predlog za osnutak i rad socijalnih otketa, kako kod Saveza, tako i kod župa, odnosno društava.

Skupština prima i odobrava izveštaj o tome predmetu izvršnog odbora Saveza, prema kojem se pitanje osnutka socijalnih otketa, kao i izrada pravilnika proučava, a misli i predloži izneseni u pretstavci župe

Osijek uzeće se u obzir kod provodjenja organizacije ovih otketa.

17. Župa Osijek predlaže, da joj se dodeli iznos od 172.000 Din, koji je preostao od strane Savske banovine nepodeljen župama na teritoriju iste banovine.

Skupština je zaključila, da se ovo pitanje uputi gospodarskom otketu Saveza na proučavanje.

18. Župa Osijek predlaže, da se ponovno uvede dve vrste članstva i to potpurnog i redovnog.

Skupština je predlog odbila s razloga, jer je protivan odredbama Statuta o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije.

19. Župa Tuzla predlaže, da se sazove anketa, koju bi sačinjavali predstavnici župa i koja bi definitivno izradila sve knjige i sve formulare za pojedine otkete svih sokolskih jedinica na principu jednoobraznosti i jednostavnosti.

Skupština prima i odobrava izveštaj izvršnog odbora Saveza u ovom predmetu, prema kojem uprava Saveza u tom pogledu ima već razrađenu celu osnovu, te će naročito nastojati da sve navedene potrepštine budu što jeftinije.

20. Župa Tuzla predlaže, da se kod Saveza formira stalan otket za Sokolstvo na selu, koji će svojom delatnošću širiti preko isto takovih otketa kod župa i društava, a sa svrhom dizanja našega sela i našega seljaka.

Skupština prima i odobrava ovaj predlog sa dopunom, da se u saveznoj upravi obrazuje za to poseban odbor, u koji ulaze braća E. Gangl, C. Milić, D. Brzaković i dr. M. Dragič, koji će obraditi administrativnu, organizacionu i tehničku stranu toga pokreta. Osim toga ima se zamoliti Ministarstvo unutrašnjih dela da provede temeljitu reviziju svih mehaničkih dozvola, jer se na selu sokolskom radu najviše protive mehničari.

21. Župa Zagreb predlaže, da se za sestre uvede nova svečana odora, koja bi bila jeftinija i praktičnija. U tu svrhu župa Zagreb podnosi i nacrt nove odore.

Skupština je predlog o izmeni svećane odore za članice odbila.

22. Gospodarski otket Saveza podneo je nadalje svoje predloge, o kojima je skupština donela sledeće zaključke:

1. Savezni porez propisuje se za svakoga člana godišnje 10 Din, a prinos za oledni fond za svakog pripadnika (članove, naraštaj i decu) po 1 Din.

2. Društva i u god. 1931. imaju uplatiti po 50 Din u fond za pomaganje novo osnovanih društava.

3. Uplata društava za garancijski fond svesokolskog sleta u Beogradu ima se upotrebiti na podmirenje dugovanja iz ranijih godina, odnosno, ako ovih nema, za podmirenje poreza za god. 1931., dok se zaduženja neplaćenih prinosu imaju otplatiti.

4. Za društva, koja ne podmire svoje obaveze, umanjice se odnosno župi orgovarajući broj delegata, nego bi ih inače imala na saveznom skupštinama.

5. Pretplata za sokolske listove od pretplatnika, koji i nakon pismene opomene ne podmire svoja dugovanja, ima se uteravati preko župa i društava.

22. Skupština je ujedno primila i odobrila sledeće preporuke gospodarskog otketa Saveza:

1. Da društva šire u svojim mestima sokolsku štampu i da nastoje, da se pretplata uredno plaća.

2. Da župe stoje sa svojim društvima u što užem kontaktu i da šalju župske revizore po društvima, a osobito u slučaju, kad se zapazi, da društvo ne ispunjava svoje obaveze prema župi ili Savezu.

3. Da društva nastoje, da svoje redovite potrebe pokrivaju redovno tim dohotcima.

4. Da župe i društva sve podatke, koje Savez traži, tačno i pravovremeno podnose.

Naša zadaća — naš život

(Iz knjige »Putevi i ciljevi«)

Soko kraljevine Jugoslavije osnovan je zakonom od 5. decembra 1929. Zadatak mu je označen u čl. 1. tog zakona, koji glasi: »U cilju fizičkog i moralnog vaspitanja državljana osniva se viteška organizacija pod imenom Soko kraljevine Jugoslavije.«

Rad Sokolstva u našoj zemlji označen je i u čl. 1. i čl. 2. Statuta o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije od 14. februara 1930.

Čl. 1. kaže: »Soko kraljevine Jugoslavije ima za cilj, da podiže telesno zdrave, moralno jake i nacionalno svesne državljane kraljevine Jugoslavije.«

Ovaj cilj postiže se uporednim vaspitanjem tela i duše po Tyrševom sokolskom sistemu, udomačenom u našem narodu.«

Čl. 2. veli: »Soko kraljevine Jugoslavije može postati članom međunarodnih i međudržavnih organizacija, koje imaju isti ili sličan zadatak, a nisu ustanovljene na osnovama staleških ili verskih načela. Naročito može biti član Saveza Slovenskog Sokolstva.«

Likvidacija postojećih organizacija pre stupanja na snagu citiranog zakona bila je izvršena u smislu čl. 12. tog zakona i u smislu Uredbe o likvidaciji od 5. januara 1930.

Na temelju toga provedena je organizacija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, za koju važe svi pravilnici i propisi, koje sadržava knjiga »Organizacija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.«

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije član je Saveza Slovenskog Sokolstva i Međunarodne gimnastičke federacije (FIG — Fédération Internationale de Gymnastique).

U tom širokom okviru razvija se i teče naš rad, kako to od nas traži naša tradicija i kako to od nas zahteva zadatak, smer i cilj sokolske ideje.

1. Jugoslovensko Sokolstvo hoće da bude svojina celokupnog jugoslovenskog naroda u jednoj ujedinjenoj državi. Jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo!

2. U Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije teži vaspitni nacionalni rad za tim, da bez obzira na pleme, veru i stalež stvori viši kulturni tip jugoslovenskog čoveka, koji će u svako doba od svih neprijatelja čuvati i braniti jedinstvo jugoslovenskog naroda, jedinstvo i nezavisnost kraljevine Jugoslavije.

Mi hoćemo da provedemo trajno duhovno ujedinjenje celokupnog našeg naroda.

3. Hoćemo da našem narodu damo i sačuvamo najveću moć, koja mu svojim neprestanim dizanjem, usavršavanjem i jačanjem osigurava nepobediv i trajan život u beskonačnoj čvrstoći, dubokoj svesti i neprolaznom oduševljenju. Svoju nameru i svoj cilj hoćemo da postignemo harmoničkim telesnim i duševnim uzgojem, koji ima svoj temelj u težnji za postignućem telesne i duševne slobode i samostalnosti i ko-

jemu je osnova prosveta, napredak i vlastiti sud svakog pojedinog čoveka. Svoju svrhu i svoj cilj hoćemo da postignemo harmoničkim telesnim, moralnim i duševnim uzgojem, vodenim težnjom, da svaki pojedinac dođe do poznavanja i ocenjivanja samoga sebe u svakom pogledu, u telesnom, duševnom i moralnom, naime uzgojem, osnovanim na potpunju jednakosti, bratskoj ljubavi i čovečnosti te na svim svojstvima čistih značajeva.

4. U pravcu, da postignemo trajno ujedinjenje slovenskog Sokolstva i Slovenstva, pružamo bratsku ruku svemu slovenskom Sokolstvu na zajednički sokolski rad. Prve uslove tog zajedničkog rada sačinjava temeljna misao Sokolstva, naime: telesni, duševni i moralni uzgoj slovenskog naroda u bratskom demokratskom duhu. Ovaj uzgoj izlučuje sve ono, što deli i što bi moglo dovadati do borbe: plemenske, verske i staleške, naprotiv pak ovaj uzgoj spaja i veže sve plemenske delove u jednu celinu: u slovensko Sokolstvo. Tražimo, da delovi Slovenstva u cilju ujedinjenja ne smeju osnivati svoju ideologiju i rad na plemenskoj, verskoj ili staleškoj kulturi.

5. Moralni i telesni uzgoj smatramo za temelj svega života naroda, njegovog zdravlja, njegove svežine i njegove radnosti. Samo na tom temelju mogu se i socijalna pitanja pravredno rešavati. Naše Sokolstvo mora da bude najjači oslonac i potstrek svim težnjama naroda ka višim ciljevima, mora da bude izraz njegove moći i njegove svesti. U svojoj slobodnoj državi hoćemo i moramo vaspitati svakog svog pripadnika tako, da postane dobar, telesno, duševno i moralno harmonički razvijen i zdrav čovek. Takova je naša saradnja na izgradnji čvrstog i stalnog temelja stečene samostalnosti naše države, čiju osnovu sačinjava i ostvaruje zdrav, obrazovan, moralan i samosvesan državljaniin. Sokolstvo hoće da bude stub domovine, njene veličine i moći, čuvar njene časti i slave, branič njene samostalnosti i slobode.

6. Sokolstvo hoće i mora u smislu svojih načela bratstva, jednakosti i slobode te u smislu socijalne pavidnosti da jača naš narod telesno, moralno i duševno u pravcu većitog kretanja i Tyrševog nauka: ne biti nikada zadovoljan sa onim, što se je već postiglo, nego uvek težiti za onim, što je bolje i lepše. Od Jugoslovenstva idemo k Slovenstvu, od Slovenstva k čovečanstvu, a na svakom putu i u svakom radu visoko dižemo zastavu bratske ljubavi, pozivajući k njoj sav narod na zajednički rad!

7. I tako — obuhvatajući svojim idealima i svojim vaspitnim radom sve Jugoslovene, ma gde oni živeli — naše Sokolstvo spaja u sibi sve vere, sva plemena, sve staleže bez razlike spola i dobe života.

8. U tako shvaćenoj suštini sokolske ideologije mi živimo i za nju radimo.

MARTIN NOVAK (Celje):

Da li je evidencija članstva po kartoteci praktična?

Uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije propisala je po uzoru JSS za vodstvo evidencije članstva i naraštaja kartoteku.

Kakogod je taj propis praktičan i korisan za vodstvo evidencije članstva pri velikim jedinicama, kao što su župe i Savez, tako je i nezgodan za sama društva. Iz razloga, dakle, koje ćemo navesti, trebalo bi te propise izmeniti ili barem upotuniti.

Manja društva obično nemaju arhive, kamo bi se spremali društveni spisi i pasivni kartotečni listovi. Društveni funkcioneri — u ovom slučaju matrikari — obično se iz godine u godinu menjaju. Posledica toga je, da se celokupna aktivna i pasivna kartoteka vuče po raznim stolovima i pretincima, dok se tako potpuno ili delomično ne zametne. Naravno, da je onda nakon nekoliko godina isključeno naći po-

datke za člana, koji je već duže vremena odsutan, premda se svak još spominje imena, u blagajničkoj knjizi naime lako ga se pronade, ali tačnih podataka i matičnog broja nigde nema, jer se je kroz to vreme pasivni katastar zametnuo.

Vezana matična knjiga, u veličini prema odgovarajućim prilikama i potrebama pojedinog društva, mnogo bi bolje odgovarala u pogledu trajnosti evidencije, jer se naime na ovaj način nebi mogli izgubiti i zabaciti podaci ni za samo jednoga člana. U knjigu bi trebalo unášati također podatke rođenja i ostale, koji sada u propisanim kartotečnim listovima potpuno manjkaju.

Članska matična knjiga imala bi biti uređena tako, da bi se upisivale također i funkcije, koje pojedinac vrši, a nebi smeli izostati ni podaci iz

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Novi načelnik »Praškog Sokola«

»Praški Sokol«, matično društvo svega slovenskog Sokolstva i ujedno najjače sokolsko društvo uopće, dobio je novog načelnika u osobi br. Antonina Bende. Br. Benda poznat je kao

Brat Antonin Benda

odličan tehničar, a naročito kao sokolski novinar i publicista. Već nekoliko godina uzorno uređuje najstariji sokolski list »Sokol«, koji je osnovao dr. Miroslav Tyrš.

Iz ČOS

Na sednici pretsedništva ČOS 1. aprila opet se primio vodstva čehoslovačkog Sokolstva starešina br. dr. Josip Scheiner, koji je pre nekoliko meseci zbog dugogodišnje bolesti dao ostavku na svoj položaj. U svom proglasu, koji je dao prilikom nastupa izjavio je, da će posvetiti sve svoje snage sokolskoj stvari i napretku sokolske organizacije. Naročito se je zahvalio bratu F. Mašek, koji ga je zastupao za vreme njegove duge bolesti.

Pretsedništvo ČOS upozorilo je u »Vestniku« čehoslovačke Sokole na slet u Splitu i pozvati ih da sletu učestvuju u što većem broju.

Finski gimnaste zamolili su ČOS, da ih primi u svoje prednjačke škole. ČOS izišla je u susret ovoj molbi te će primiti one, koji vladaju jednim od slovenskih jezika.

Brat Jos. Čada — pedesetogodišnjak

Brat Josef Čada, član predratnih međunarodnih takmičarskih vrsta ČOS, koji je na međunarodnim telovežbačkim takmičenjima u Pragu, Luksemburgu, Americi, Londonu, Turinu i Parizu visoko digao slavu Sokolstva, navršio je pedesetogodišnjicu svog života. Njegovo ime i njegov rad je i među jugoslovenskim Sokolstvom veoma poznat. Zato mu i mi želimo još mnogo godina zdravlja i sreće! Na zdr!

Škola ČOS za diletantska pozorišta

Od 25. do 27. aprila priređuje prosvetni odbor ČOS u Pragu tečaj za vođe sokolskih diletantskih pozorišta. Slični tečajevi bili bi i kod nas veoma korisni, naročito, jer je u nekim krajevima Jugoslavije pozorišni diletantizam jako slabo razvijen.

Oko IX. svesokolskog sleta u Pragu

Iz redova sletskog odbora za IX. svesokolski slet umrla su braća: dr. Karel Heller, potpredsednik izvršnog odbora, dr. Antonin Fiska, I. potpredsednik odbora za doček, Rudolf Herynka, zam. predsednika gospodarskog odbora, Jan Kučera, član odbora za sletsku scenu, Vaclav Eliáška, zastupnik sekcije za telesni uzgoj kod Središnjeg društva čeških profesora, ing. Ludvik Čížek, član građevinskog odbora i Bedřich Steinhäuser, član gospodarskog odbora.

Za urednika »Spomenice« izabrana su braća Frant. Mašek i dr. Pechlat, koji će sastaviti redakcijski otek.

Stručna propagandna sletska brošura iziće na francuskom, engleskom, nemačkom, češkom, poljskom, srpsko-hrvatskom, ruskom i španjolskom jeziku. — Propagandnih plakata štampaće se na francuskom i na engleskom jeziku po 5000 primeraka. — Urednik belgijskog lista »De Tourner« L. Flackerers javio je sletskom odboru, da će na slet doći i 20 flamskih vežbača.

Poseioci svesokolskih sletova u Pragu

Svesokolski sletovi u Pragu oduvek su bili posećivani od predstavnika bratskih i prijateljskih naroda te slovenskih sokolskih organizacija. Na I. svesokolskom sletu god. 1882. učestvovali su Hrvati i Slovenci; na II. svesokolskom sletu god. 1891. bili su zastupani Slovenci, Hrvati i Francuzi; isti su učestvovali i III. svesokolskom sletu god. 1895.; IV. svesokolskom sletu god. 1901. prisustvovalo je 20 Hrvata, 20 Slovenaca, 304 Poljaka, 18 Rusa, 7 Bugara, 7 Crnogoraca, 2 Srba i 70 Francuza. Na V. svesokolski slet god. 1907. došlo je 800 Hrvata, 450 Slovenaca, 120 Srba, 116 Bugara, 60 Rusa i veći broj Francuza; pored toga bili su zastupani gradovi: Petrograd, Beograd, Zagreb i Ljubljana. Poljaci su poslali samo referente; američkih Sokola je bilo 339. Na VI. svesokolskom sletu god. 1912. bili su zastupani: Srbi (1100), Hrvati (900), Slovenci (500), Rusi (800), Bugari (300), Rusini (80), Francuzi, američki Sokoli (1000). Na VII. slet god. 1920. došli su: Jugosloveni (185), Ukrajinci (9), Belgijanci (8), Francuzi (20), Švedci (40) i američki Sokoli (163). VIII. svesokolski slet god. 1926. posetilo je inostranstvo u sledećem broju: Jugosloveni je bilo 1214 članova i 154 članice, Rusa 167 muških i 14 ženskih, Ukrajinaca 14, Poljaka iz Čehoslovačke republike 4, Lužičkih Srba 154, Argentinaca 2, Belgijanaca 6, Engleza 5, Francuza 16, Lotišana 8, Rumuna 10, Švajcara 2 i 1 Finac. Američkih Sokola bilo je u povorci 81 muških i 48 ženskih; svega je došlo na slet iz Amerike preko 4000 osoba. Svoje oficijelne delegate poslale su na slet sledeće države: Engleska, Brazilija, Čile, Danska, Egipat, Finska, Italija, Japan, Poljska, Rumunija, Grčka, Jugoslavija, Udružene severoameričke države, Škotska, Španija, Švedska i gradovi: Atena, Beograd, Bukarešt, Kodani, London, Ljubljana, Pariz, Varšava, Verdun i Zeneva. — IX. svesokolski slet god. 1932. sigurno će i prema pšeti iz inostranstva nadmašiti sve dosadašnje.

Najveće društvo i najveća župa ČOS

Najveće društvo u ČOS su Vinohrady, koje ima 6126 pripadnika (4105 članstva, 478 naraštaja i 1543 dece). Najveća župa u ČOS je župa Východočeská Píppichova, koja broji 27.478 pripadnika.

Soko predsednik opštine u Chicagu

U Chicagu, drugom najvećem američkom mestu, izabran je kod poslednjih opštinskih izbora sa ogromnom većinom glasova za predsednika opštine brat Josef Čermak, staraista Američke Obce Sokolske. Bratu Čermaku čestitamo na njegovom izboru te mu na teškom i odgovornom mestu želimo mnogo uspeha.

Nova sokolska društva u Americi

U Iowa City, u Americi, osnovano je 25. januara novo češko sokolsko društvo. Upisalo se 30 članova, koji su 4. marta već počeli vežbanjem. Drugo novo društvo osnovano je 11. januara 1931. u Brookfieldu, Ill.

Čsl. sokolsko društvo u Sofiji

U Sofiji postoji čsl. sokolski društvo, koje ima svoje prostorije u čsl. Narodnom domu T. G. Masaryka. U prošloj godini društvo je brojilo 81 člana i 23 članice. Redovito je vežbalo 25 članova, sve članice, 11 ženskog naraštaja i 7 muškog naraštaja. Starešina toga društva je čsl. vicekonzul u Sofiji br. J. Štafl.

(Nastavak sa 1. str.)

vremena, kada je dotičnik bio još u vrstama dece i naraštaja.

Radi lakšega pregleda, imena članova upisivala bi se samo na jednu, imena članica pak samo na drugu stranu. U slučaju definitivnog istupa ili smrti, ime bi se precrtalo tako, kako bi već na prvi pogled bilo razvidno, da se odnosno lice više ne vodi u evidenciji, ali bi pak svi podaci ostali čitljivi.

Savez i župe, obzirom na to, da bi njihova matična knjiga bila preopširna i jer imaju uređene stalne arhive, zadržali bi kartoteku i nadalje.

Kako je važna evidencija članstva, naročito pak naraštaja, proidzali i iz zakona o skraćenom kadrovskom roku službe, a što se postizava tek nakon petgodišnjeg članstva i po ispunjenju svih propisa. Ima slučajeva gde je pojedinac moguće u toku toga vremena opetovano menjao društvo. Moglo bi se stoga na koncu lako da dogodi, da mu društvo, čiji je naposljetku član — i to od kratkog vremena — ne može izdati uverenje, jer nije u stanju da dobije njegove podatke iz prijašnje dobe, i to s razloga, što kod društva, čiji je bio član već pet godina, nije odavno moguće pronaći njegov matični list. Preostalo bi dakle u tom slučaju samo jedno, naime, otkloniti izdavanje uverenja, na koje inače ima pravo, ali ga je izgubio radi nepraktičnosti u vodstvu evidencije članstva.

U vezi sa tom promenom evidencije, imala bi uprava Saveza izdati stroge upute glede primanja članstva iz drugih društava. Uvek i sve to češće događa se, da se prijavljuju članovi sa pripomenom, da je bio član toga i toga društva. Legitimacije inače nemaju, ali im društvo lako veruje i prima ih bez pokusne dobe, a da se pre i ne potruđi i uveri o istinitosti navoda.

Stroge upute, da bi se prelaženja iz jednog društva u drugo uvek vršila i sprovala u sporazumu sa odnosnim društvima, bile bi uvelike potrebne.

Pozdravi Savezu SKJ

Prag, 30. marta 1931.

Bratskom

Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije Beograd.

Pretsedništvo Čehoslovačke Obce Sokolske primilo je sa glavne skupštine Vaš pozdravni brzojav te Vam se na bratskim pozdravima najsrdačnije zahvaljujem.

Sretni smo bili, što smo mogli biti zastupani na Vašoj skupštini sa svoja dva zastupnika i nadamo se, da ćemo i u buduće zajedno raditi za dobro obiju naših naroda.

U ovom radu želimo Vam mnogo uspeha!

Na zdr!

K. Schwarz, s. r. Dr. Scheiner, s. r. tajnik. starosta.

Warszawa. Zahvaljujemo se pozdravima prilikom savezne glavne skupštine. Neka živi jugoslovenski narod i njegovo Sokolstvo! Zdravo! Czolem! Za Zwiazek

Adam Zamoycki.

Aleksinac. Razvivši svoj barjak, pozdravljamo svoje stareinstvo. Sokolsko društvo Aleksinac.

Donji Miholjac. Sa konferencije za osnutak Sokolskog društva, a u prisustvu župskog starešine, šaljemo bratske pozdrave Savezu, moleći ga da bude tumačem naše nepokolebive vernosti i odanosti Njegovom Veličanstvu Kralju i čitavom kraljevskom Domu. Živio Kralj! Živio starešina Saveza! Živio Sokolstvo! — Sokolsko društvo Podravski Podgajci, starešina Ante Adjić, župnik.

Babičko. Sa naše konferencije sazvane radi osnivanja sokolske čete u selu Babičkoj, srez Leskovec, Vardarska banovina, šaljemo bratsko-sestrinski pozdrav. Pretsednica skupštine i osnivač, Roksanda Stanićeva, upraviteljica osnovne škole.

Otočac. Novo osnovana sokolska četa u Vrhovinama, stupajući u organizaciju Sokola kraljevine Jugoslavije, kliče svome uzvišenom starešini Njegovom Visočanstvu prestolonasledniku Petru oduševljeni sokolski Zdravo! Starešina čete Toša Zelić.

Podsused. Sa konstituirajućeg sastanka sokolske čete pozdravljamo našu vrhovnu sokolsku upravu sa sokolskim Zdravo! — Uprava čete Podsused.

Ivanec. Novo osnovana sokolska četa u Klenovniku sa konstituirajućeg skupštine pozdravlja stareinstvo sa iskrenim bratskim Zdravo! — Starešina dr. Samardžija.

Zašto nosite sokolski znak?

Prenašamo ovaj članak br. dra. Miloša Waitova, koji je izišao u »Vestniku Sokolskom«, a koji važi i za naše prilike u još jačoj meri.

Tako pitanje morali bi staviti bar polovici onih, koji nose sokolski znak.

Svi, koji to polovici pripadaju, neka odgovore na pitanje, zašto nose sokolski znak, kada ne izvršavaju ili neće da izvršavaju propise, koje nošenje znaka zahteva!

Zašto se pokazujete javno svima sa znakom kao pripadnici naše sokolske obitelji, ako tu svoju pripadnost ponizujete pred našim protivnicima time, što ne ispunjavate dužnosti, koje nošenje znaka od vas zahteva?

Propisi sokolske organizacije određuju, da se oni, koji nose sokolski znak, moraju međusobno pozdravljati sa sokolskim »Zdravo«. Nije treba naglašavati i samo se po sebi razume, da je dužnost mladega pozdravljati starijega, da je dužnost brata pozdravljati sestru! Kako pak članstvo te propise izvršava? Većina onih, koji nose sokolski znak, nije svesna tih dužnosti.

Ako mladi brat, koji nosi sokolski znak, susretne starijega sa istim znakom, ili ga ne vidi, ili pak prolazi mimo njega, a da ga ne pozdravi. Često puta čak obameri ga od pete do glave, ali da bi ga pozdravio, usta pak ne otvara.

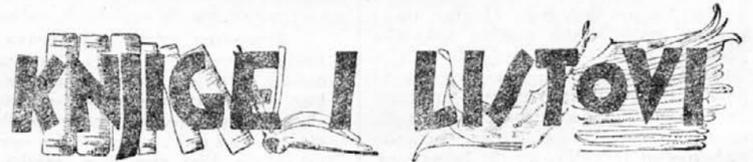
Mnogo puta radije se ugne na taj način, da se zaustavi i pogleda u kakav izlog, koji ga baš upravo ništa ne zanima i gleda unaj tako dugo, dok prođe onaj, koga bi morao pozdraviti.

Dobro dode također i koji slučajni znanac, koga samo radi toga nagovori, da nebi trebao pozdraviti onoga brata sa sokolskim znakom.

Što je rečeno za braću, vredi u još većoj meri i za sestre. Također i sestre ne poznaju dužnosti, koje su vezane sa nošenjem sokolskog znaka. Također i one postupaju, kad susreću sestre, na jednak način, kako smo to prenaveli za braću. Samo retko se događa, da se pozdravljaju sestre iz drugoga društva, koje se inače ne poznaju. Često pak sestre istoga društva, koje nose sokolski znak, premljaju, da li bi pozdravile i koja treba da pozdravi prva. U međusobnom doticaju u vežbaonici samo se iznimno nagovaraju sa »Ti«. Obično pak samo »Vi«, a čak i sa »milstoviva«, kao da ih se sokolski propisi upravo ništa ne tiču.

Naglasujemo, da većina braće i sestara, o kojima smo to napisali, pripada mladoj dobi i da starija braća mnogo bolje shvataju i izvršavaju svoje dužnosti, ako nose sokolski znak.

Pri primanju znaka svaki brat i svaka sestra prima ujedno također i tiskane propise, da bi im bile poznate dužnosti, koje iziskuje nošenje sokolskog znaka. Starija braća i sestre, koji se drže tih propisa, treba da u svakoj prilici upozoruju mlade, da je dužnost svakoga, koji nosi sokolski znak, pozdravljati onoga, koga sa sokolskim znakom susreće. U protivnom slučaju bolje je, da sokolski znak ostavi kod kuće i da ne nanaša sramotu i organizaciji — znaku! — (Slobodno prema »Vestniku Sokolskom« od br. dra. Miloša Waitova).

BAZOVICA.

U nakladi brata Hinka Saksa u Mariboru, a u redakciji J. Goričana i uz saradnju još jednog poznatog sokolskog radnika, izišla je pod gornjim naslovom veoma zanimljiva knjiga, koja je razasla bratskim župama i društvima. U knjizi su, na srpsko-hrvatskom, otštampani članci engleske, francuske, ruske, čehoslovačke i nemačke štampe, koja se bavi tragedijom od 6. septembra 1930. u Bazovici. — Članke o ovome objavili su tada ovi časopisi: »Der Südtiroler« (Innsbruck), »Le Populaire«, »Lidove Listy« (Prag), »Narodni Listy« (Prag), »The Manchester Guardian«, »Tagespost« (Graz), »National-Zeitung« (Basel), »Slovenský Denník« (Bratislava), »Narodni Politika« (Prag), »Vozroždenie« (Paris), »Venkov« (Prag), »Arbeiter-Zeitung« (Beč), »Volkszeitung« (Berlin) i »Berliner Börsen Courier«; dakle čitav kulturni svet upoznao se je sa prilikama, iz kojih se je rodila ova tragedija. — Ne vraćajte knjigu natrag u Maribor, već ju širite među svoju braću i sestre, koji se moraju upoznati, kako veliki svet sudi o delima — nedelima — koja se dešavaju u blizini naše zemlje, gde trpnje i muke podižu spomenike herojstva i tragike našega naroda! — E. Gangl.

PRVA POMOĆ.

Napisao brat dr. Mavričij Rus, gradski fizik i šefšickar društva, za spasavanje u Ljubljani. — Drugo izdanje (u slovenačkom narečju) sa 52 slike. Ljubljana 1931. — Tisak i na-

klada Učiteljske tiskare, Ljubljana. Knjiga obasije 160 stranica, a cena joj je u kartoniranom povezu 26 Din, u poluplatnom 32 Din. — Kako je prvo izdanje potpuno rasprodano, odlučio se je pisac da priredi drugo upotpunjeno i prošireno, koje će dobro poslužiti za prvu pomoć u neizgodama i nenadanim pojavama bolesti gospodarima, domaćicima, učiteljima, Sokolima, vojnicima, železničarima, radnicima i sportistima. Knjiga će uspešno poslužiti također pri pouku u samaritanskim tečajevima. Po tome se vidi općenita korist te knjige, a ime autora jamči, da sadržaj odgovara svrsi. Svima, koji su po svojem dnevnom radu izloženi opasnostima, knjiga će najbolje poslužiti. Knjigu toplo preporučamo svoji braći Sokolima, a naročito vežbačima.

JUGOSLOVEN

Primili smo 3. ovogodišnji broj za mesec mart ovog našeg mesečnika, koji izlazi u San Pedro, Los Angeles, Calif. Među ostalim člancima, donasa iz našeg »Sokolskog Glasnika« članak br. dra. Huga Werka »Kraljeve reči« i članak br. Ivana Bendiša »Pomen palim herojima u Kotoru.«

»Mornare«, poučni i zabavni list za pomorski svijet, Sušak; broj 4, za mesec april. Godišnja pretplata 48 Din; pojedini broj 4 Din.

»Wychowanie fizyczne«, mesečnik za fleovežbu i higijenu, Poznanj, broj 4, god. XII.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA u LJUBLJANI

registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

U smislu § 23, pravila sazivlje se

redovna glavna skupština

za petak, dne 24. aprila 1931., u 18 sati u prostorijama Narodnog doma u Ljubljani, Tomanova ulica

DNEVNI RED:

1. Potvrda god. računa i bilance za g. 1929. i 1930.;
2. Apsolutorij upravi zadruga;
3. Promena pravila.

Glavna skupština može stvarati zaključke, ako je zastupana brem 1/3 svih zadrugara. Ako ih nije toliko, pola sata kasnije na istom mestu i sa istim dnevnim redom drži se druga glavna skupština, koja može stvarati zaključke bez obzira na broj prisutnih (§ 27. pravila).

Ljubljana, 26. marta 1931.

Upravno veće.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA-SIŠKA.

† Brat Peter Stepič.
(28. marca 1931.)

Kdo od nas bi si mislil, da bo naš mili in ljubljani brat Peter tako naglo za vedno zatisnil svoje dobrotljive oči, da bo prenehalo biti njegovo srce, ki se je trajno ogrevalo za sleherni pokret naroda v neizmerni ljubezni do njega?

Brat Peter Stepič

Brat Peter je bil rojen 9. marca 1866. pri Sv. Križu pri Kostanjevici na Dolenjskem. V svoji mladosti je že zapustil svoj dom in odšel po svetu. Brez vsakih sredstev si je s svojo neobičajno marljivostjo in prirojenom inteligencijom ustanovil svoj novi dom in uredil vinsko trgovino. Njegovo cvetoče podjetje je bilo znano povsod, sam pa si je pridobil s svojim nastopom in pojavom veliko število prijateljev.

Poleg svojega dela doma, na posestvu in v trgovini se je udeleževal kot podpredsednik v upravnem odboru Kreditnega društva Mesne hranilnice ljubljanske, v odboru Slovenskega lovškega društva, kot podpredsednik v fin. odseku Društva za zgradbo Sokolskega doma v Ljubljani-Siška,

Izjava

U broju 12. »Sokolskog Glasnika« od 19. marta o. g. doneli smo pod rubrikom »Iz župa i društava« dopis o akademiji Sokolskog društva Zemun, održanoj 7. marta o. g. Kako je uprava Sokolskog društva Zemun upozorila ovo uredništvo, da je izneta kritika u pomenutom dopisu nestvarna, netačna i tendenciozna i da tangira dobar glas i ugled odnosnog društva, izjavljujemo, da je pomenuti dopis, potpisan šifrom M. B. N., napisao brat Miloš B. Nikolić, član Sokolskog društva Zemun, koji za sve navode snosi punu odgovornost.

UREDNIŠTVO.

PUTEVI i CILJEVI

SAVEZA SOKOLA
KRALJEVINE
JUGOSLAVIJE

AUTENTIČAN TEKST

ODOBRILA I REDOVNA
GLAVNA SKUPŠTINA
29. III. 1931. U BEOGRADU

CENA U TVRDOM POVEZU
8 DIN

Knjiga izašla je u nakladi
JUGOSLOVENSKE
SOKOLSKO MATICE
LJUBLJANA (Narodni dom)

podpredsednik v odboru Električne zadruge in bil je še član in odbornik mnogih drugih narodnih društev in tudi njih stalen podpornik.

V razvedrilo se mu je najbolj pri ljubil lov in nemalo se je ponašal s svojimi lovskimi trofejami. Najbolj pa je ljubil Sokolstvo, saj je mnogo žrtvoval raznim društvom in jim pomagal pri gradnji njihovih domov. Kot večkratni odbornik je Sokolskemu društvu Ljubljana-Siška stal vedno ob strani, mu pomagal s svojo preudarno besedo, bodril članstvo k delu in dvigal narodni in sokolski ponos. Zaradi tega smo ga ljubili vsi in vsak si je prizadeval, da ga tudi on vzljubi.

Dragi brat Peter, ostaneš nam v nepozabnem spominu kot dober vzor marljivosti, ki je lastna krvi našega rodu, in kot zgled največjega demokratizma, sokolskega bratstva in ljubezni do bližnjega. — Odtod tudi toliko sto in sto sre Tvojih prijateljev, znancev in bratov Sokolov, ki so Te spremljali na Tvoji zadnji poti in se poslovili od Tebe pri odprtju grobu za vedno.

Bodi Ti lahka zemlja, ki si jo take vroče ljubil!

SOKOL I — TABOR.

† Br. Ivan Azman.

Na veliki četrtki je Sokol I z zastavo spremil k grobu svojega člana br. Ivana Azmana, ki je od ustanovitve Sokola I do svoje poslednje ure ostal društvu zvest. Z njim je izgubil Sokol I enega svojih najboljših bratov. Pokojni je bil čvrstega, poštenega in plemenitega značaja. Vsakomur in povsod je rad pomagal, marljivo je deloval pri društveni upravi ter si pridobil lepih zaslug pri razvoju društva. Dokaj let je deloval kot tajnik, blagajnik, kot odbornik, kot reditelj, pomagal povsod, koder je bilo treba. Nad vse pa je ljubil telovadnico in mladino, vedno je poudarjal, da je jedro sokolske vzgoje — telovadnica. Telovadci so imeli v njem vnetega zagovornika. Pohitel je parkrat ves navdušen v zlato Prago, vračajoč se nazaj z globoko vero v Sokolstvo. Po poklicu mestni stražnik, si je pomagal s svojo prirojeno nadarjenostjo do uradniškega mesta. Leta 1924. je stopil po 40-letnem napornem delu v zaslužni pokoj kot pisarniški nadoficijal. Prišla je bolezen in vrgla moža korenjaka na posteljo. Bolehal je več let, odpovedati se je moral popolnoma aktivnemu delu pri Sokolu, bil je operiran, a nazadnje je podlegel zavratni bolezni. A tudi med boleznijo se je vedno zanimal za razvoj jugoslovenskega Sokolstva, posebno pa za svoje društvo ter se mladeniško veselil vsakega napredka. Po svoji resnosti, treznem mišljenju in neomorni delavnosti si je pridobil splošno spoštovanje pri vsem članstvu Sokola I. Z br. Azmanom smo dali v grob zopet enega tistih starih navdušnih Sokolov, ki so si vse življenje prizadevali, da usposobijo sokolsko organizacijo za krepke življenje.

Dragi ata, prišli smo do cilja, od tukaj ni povratka. Stojeci tako ob Tvojem preminem grobu, brzijo misli na minule čase, katere smo v veselju in žalosti skupaj preživeli.

Solnce je zasijalo pomladansko, ko smo položili br. Azmana v ljubljeno domačo grudo — za vedno. Vsi, ki smo Te poznali, Te ohranimo v svetlem spominu. E.

Župa Mostar

PRVI ŽUPSKI PROSVETNI ZBOR.

Na 1. marta o. g. pre podne održan je u Mostaru prvi župski prosvetni zbor pod presjedanjem župskog prosvetara brata dr. Mile Dukića. Na ovom zboru učestvovali su prosvetari svih društava naše župe.

Na zboru župski prosvetar izneo je opširan izvještaj o prosvetnom radu u našoj župi u godini 1930. Na zboru je konstatovano, da je koncem 1930. g. 19 naših društava (od njih 24) imalo potpuno organizovane društvene prosvetne odbore. Na zboru je stvoren minimalni program prosvetnog rada kao obavezan za sva naša društva u 1931. godini.

U tome minimalnom programu predviđeno je obavezno održavanje svih onih priredaba i proslava, koje su i do sada uobičajene u našem Sokolstvu, kao i onih, koje su u vezi sa našim sokolskim, narodnim i državnim životom. (N. pr. Naraštajski dan, Đurđevdanski uranak, Zrinjsko-Frankopanski dan, proslava 1. decembra, rođendana Nj. Vel. Kralja i Prestolonaslednika Petra, pomeni: Strossmayera, Sv. Save, Vidovdana, Korušskog i Rapskog dana i dr.). Zatim su obavezana društva na minimalan broj sokolskih i drugih predavanja, razgovora pred vrstom. Dalje je rečeno da sva naša društva moraju imati svoje društvene knjižnice (većina ih već sada ima).

Sokolski papir za pisma

JUGOSLOVENSKA
SOKOLSKA MATICA

U svakoj je mapi 25 papira za pisma i 25 kuverata američkog formata sa sokolskim monogramom.
Cena mapi 32 Din. * Narudžbe prima Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom

Na zboru su stvoreni zaključci o širenju sokolske štampe kao i o načinu izveštavanja o radu u pojedinim društvima. Nadalje su utvrđene metode prosvetnog rada u sokolskim četama, te narodnog prosvetovanja uopšte, pri čemu je naročita važnost položena na kolaboraciju sokolskih jedinica sa ostalim prosvetno-kulturnim ustanovama u zemlji. U tome pravcu stvoreni su opširni predlozi za savezni prosvetni zbor.

Na zboru je dončeno nekoliko predloga za savezni prosvetni zbor u stvari sokolskog obrazovanja i spremanja našega učiteljstva i učiteljskih pripravnika.

Župa Osijek

GLAVNA GODISNJA SKUPŠTINA ŽUPE.

(Nastavak.)

Br. prosvetar u početku svoga izvještaja veli, da je prosvetni rad u mnogim društvima još i danas otvoreno pitanje. Program rada i metode prosvetnog delovanja toliko se razlikuju kod društava, da bi se mogao smelo ustvrditi paradoks, da je zajednička značajka toga rada jedino raznoobraznost u shvaćanju putova, po kojima treba stići do istoga cilja. Drži, da je prosvetni rad isto tako važan kao i telesno odgojni rad. U prvom redu treba ovaj rad provesti unutar sokolskih redova, a tek po tom dovršenom radu treba preći i na rad izvan društva, jer sokolsko društvo treba da postane gravitacioni centar za sve kulturne institucije u svom području.

Sokolski rad iziskuje mnogo spretnosti i strpljenja, a sokolski prednjaci ne smeju biti samo zapovednici svojih odeljenja, već i njihovi vodici — lučnoše, koji nemaju samo upućivati u skladne kretanje tela, nego i voditi duhom i srcem, razumom i osećanjem, mišlju i rečju.

To je putokaz za ispravan i uspešan početak našega delovanja. U većini slučajeva mi danas još nemamo ovakvih prednjaka, već samo dobrih pokazivača vežbi! Prednjacima u prvom redu treba braća prosvetari da posvete svu svoju pažnju i brigu za prosvetnim delovanjem, a prednjaci će biti kod svojih odeljenja i vesta najbolji rasadnici ovog prosvetnog delovanja.

Rad P. O. ove župe u godini 1930. sastojao se u glavnom u traženju jednog stanovitog minimuma prosvetnog rada, koja se je tema raspravljala na svim sednicama P. O. Z., a također i na prosvetnoj konferenciji, koju je ova župa velikim uspehom održala 8. juna 1930. — Iz suviše svestranog programa prosvetnog rada imalo se izabrati ono, što je najpotrebnije, što je prvotno i čijem bi se izvršenju imalo bez odlaganja pristupiti. Prema smernicama i uputama, primljenim na toj konferenciji, pokušalo se sa primenom toga rada u pojedinim društvima, kako bi se na temelju stečenih iskustava toga rada moglo na zboru društvenih prosvetara, održavanom prilikom glavne župske skupštine, konačno pristupiti ustanovljenju plana prosvetnog rada na osnovu jednog jedinstvenog programa, koji bi zaista sadržavao ono, što je primarno i minimalno u provedenju prosvetnog rada po društvima.

P. O. Z. održao je 9 sednica nakon konstituisanja 9. V. 1930., te je u svojih 16 okružnica na uzupljena društva nastojao da uputi svu braću društvene prosvetare u organizaciju i na-

čin rada raznih oteka prosvetnog odbora, a naročito u pogledu sokolskih proslava.

Neko vreme je jenjavao rad ovog P. O. radi pomanjkanja saradnika za sve referade, dok nije koncem 1930. ovaj P. O. popunjen novim članovima, te ima naude, da će rad ovog P. O. krenuti jačim i svežijim tempom.

Od priredaba u ovoj župi, gde je došao do jačeg izražaja rad prosvetara, navodimo sledeće:

I. Masarykova proslava. Ona je ne samo u sedištu župe, gde je aranžman cele proslave imala uprava župe u svojim rukama, nego i u svim društvima vrlo dobro uspela. Kada se je razaslala okružnica br. 4 u vezi sa Masarykovom proslavom, postojala su na teritoriji naše župe 22 društva. Od ova 22 društva 20 društava održalo je tu proslavu. Nisu je održala samo društva Čepin i Oriovac. Sav propisani program je održalo 15 društava, a 5 skraćen. Prema izvještajima društava bilo je na tim proslavama ukupno 7720 slušaća!

II. 1. decembar 1930. 1. decembra imala je naša župa 46 društava, a izvještaje smo primili od 37 društava. Od ovih izvještaja ima 2 negativna: Komletinci i Ilača. 24 društva održala su i svečane sednice i akademije, a ostala društva samo svečane sednice. Zavel je tom prilikom položilo 2680 članova, a prisutnih je bilo na akademijama 6936, a na svečanim sednicama 5965. Moralni uspeh kod 18 društava bio je odličan, a kod 19 društava dobar. O materijalnom uspehu nam nedostaju izvještaji od 8 društava, jer su javili: dobar, odličan ili priličan, mesto iznosa čistog dobitka u brojkama, no ostala društva (izuzev još i ona, koja prirediše i večernju proslavu bez ulaznice) izbacuju lepu ukupnu svotu od 25.804 Din čistog dobitka na akademijama 1. decembra.

Nekih naročitih prosvetnih škola ili tečajeva ovaj P. O. župe nije održao, ali je župa održala u godini 1930. dva prednjačka tečaja (u augustu i u novembru), na kojima je prosvetar župe predavao o sokolskoj misli i o prosvetnom radu.

Na teritoriji ove župe postoji jedan društveni sokolski list pod imenom: »Sokolski Glas«. Izlazi već 4 godine, u početku svakog 1. i 15. u mesecu, a sada kao sedmičnik. Urednici su mu do sada bili braća Andro Morić i Adolf Rac. U svom izvještaju brat novinar Sokolskog društva Dakovo naglašava, da »Glas« hvata terena i u seljaštvu Đakovštine i da će to biti najzdravija predradnja za osnivanje sok. četa u tom kraju.

Kada pregledamo prosvetni rad, koji je obavljen po društvima ove župe, vidimo kod nekih dr. PO-a i ozbiljno staranje oko internog i vaspitnog rada, iako vanredno upada u oči raznoobraznost metoda, ali kod velikog broja naših društava sastoji se prosvetni rad samo u održanju propisanih svečanosti i proslava. Iako je i takav manifestacioni i propagandistički rad potreban i koristan, ali ograničavanje lih na taj deo prosvetnog rada upravo je greh prema sokolskoj ideologiji.

U internom vaspitnom radu istakla su se u prvom redu Sokolska društva Vukovar, Vinkovci i Sid održanjem društvenih prednjačkih tečajeva, Požega održavanjem dviju »prosvetno tehničkih škola« (za članstvo i naraštaj), Valpovo sa svojim debatnim večerima i idejnim školama za novo članstvo. Naročito mesto zauzi-

ma Sokolsko društvo Erdevik sa svojom lepom i velikom delatnošću na koncentraciji svih kulturno-nacionalnih ustanova svojega područja. Osim toga je Erdevik i veoma hvalevredno delovao i na području sokolske propagande i to naročito među narodnim učiteljstvom. Tako je inicijativom P. O. toga društva održana prosvetna konferencija svih upravitelja škole u ilokom srezu, a 7. i 8. marta te 27. i 28. marta dvodnevni kurzevi posebno za sve učitelje i posebno za sve učiteljice. Sokolsko društvo Dakovo istaklo se opet time, što je u krilu svoga društva organizovalo pravi narodni univerzitet, održavajući ciklus predavanja, kojih je bilo 20 i sokolskih i ostalih tema. Osim toga su posvetili važnost održavanju kratkih govora pred vrstom i to su ih mnogo održali članovi uprave prigodom večernjih inspekcija.

Već samo takovo održavanje tih inspekcija članova upravnog odbora u sokolani veoma je korisna i dobra stvar te svakako mnogo doprinosi ispravnom radu, redu i disciplini u vežbaonici.

Što se tiče kratkih govora pred vrstom, najviše su ih održala društva Vinkovci, Valpovo, Brod, Požega i Vukovar.

Proslava održana je na teritoriji naše župe sledeći broj: 1. decembar u 39 društava; 6. septembra, rođendan Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra u 21 društvu; Masarykova proslava u 20 društava; godišnjica korušskog plebiscita u 12 društava; proslava čehoslovačkog oslobođenja i ujedinjenja u 11 društava; 17. XII. rođendan Nj. V. Kralja u 9 društava; Zrinjsko-Frankopanska proslava u 6 društava; Francuski dan u 4 društva; Vidovdan u 3 društva; Dan Lužičkih Srba u 1 društvu.

Sa agilnim i mnogostranim delovanjem u svojoj okolini istakao se je P. O. Sokolskog društva Požega, koji je u svojem okružju po jednom sistematskom planu radio na prosvetnom polju ne samo u duhu sokolskog nacionalnog odgoja, nego i u pravcu ekonomskog i higijenskog pridizanja sela.

Ova župa ima 20 društava sa knjižnicom. Od toga 6 knjižnica od 100 do 300 knjiga, 4 od preko petsto knjiga, a najveći broj knjiga ima knjižnica Sokolskog društva Erdevik sa 2075 primeraka. Ostale su knjižnice većinom nastale tokom god. 1930. te za sada broje sasvim mali broj knjiga, ali su to barem izrazite sokolske knjige. Relativno je najbolje i najurednije radila knjižnica Sokolskog društva Brod, jer je od 364 knjige čitano 231 općeg sadržaja, a kod 56 sokolskih zabilježili su 105 čitanja. Ukupni broj knjiga u svima knjižnicama naše župe iznasa 5412 dela.

Iz izvještaja br. ekonomu vidimo, da još nije u svim društvima ove župe provedena organizacija gospodarskih oteka, a sa strane župe nije forsirano osnivanje istih u ovoj prvoj godini rada, jer je većina društava tek u početku razvoja sokolskog života i rada, pa je postojala opravdana bojazan, da bi forsiranje osnivanja ovih oteka i suviše opteretilo one malobrojne i poštovne sokolske radnike u manjim društvima, dok su veća i jača društva sama uvidela potrebu ovakvih oteka i iste osnovala.

U ovoj će se narednoj godini međutim morati pristupiti osnivanju gospodarskih oteka i u manjim društvima, koja tih oteka još nemaju, jer treba rasteretiti ostale funkcionere društva, naročito tajnika i blagajnika.

koji u većim slučajevima obavljaju sada ove poslove gospodarske naravi, a osim toga se brzim i uspešnim poslovanjem gospodarske naravi poboljšava i materijalno stanje društva i župe. — Br. ekonom se žali, da od svih članova ove župe jedna 1/4 ima sokolski znak, a legitimaciju da nema niti 1/4, premda bi istu morao imati svaki pripadnik naše organizacije. Raznih potrepština rasprodano je god. 1930. iz ovog oteka za 35.141 Din, a robe na skladištu ima za 9087-41 Din.

Iz izveštaja br. blagajnika vidi se, da je likvidacijom JSS primila ova župa 22.333-12 Din gotovine, u ime banovinske pripomoći 20.000 Din od Drinske banovine, 50.000 Din od Savske banovine, dočim od Dunavske banovine nije do sada ova župa primila nikakove pripomoći.

Do konca godine 1930. iznašaju primiti 149.562-25 Din, a izdati 148.114-95 Din.

Propis župskoga rasporeza za godinu 1930. iznosio je 31.760 Din, što je sa malim iznimkama u glavnom podmireno.

Račun gubitka i dobitka sa 31. XII. 1930. izgleda ovako: gubitci: vanredni rashodi 1663-50 Din, redoviti rashodi 37.880-95 Din, višak 10.378-76 Din, a dobitci: župski doprinosi 31.760 Din, razni prihodi 13.009-55 Din, prihod od prodane robe 5153-66 Din; ukupno: 49.923-21 Din, koliko iznašaju i napred navedeni gubici sa viškom, čime je uravnotežena bilanca za godinu 1930.

Izveštaj o tehničkom radu ove župe u godini 1930. podnela je u otužnosti brata načelnika sestra načelnica, Slava Kovalska, koji je iscrpno i vešto sastavljen, makar da nije bilo svih podataka potrebnih za satav ovog izveštaja. Koncem godine 1930. na-

puštio je župski načelnik Osijek ne ostavivši pregled tehničkog rada ove župe do svoga odlaska, te su svi podaci morali biti crpljeni iz društvenih izveštaja. Od mnogih društava međutim nisu stigli uopće nikakovi izveštaji, pa se prema tome ne može imati jasna i potpuna slika tehničkog rada u ovoj župi.

Prošlogodišnji tehnički rad bio je u glavnom koncentrisan na pripreme za svesokolski slet u Beogradu. 2. marta 1930. održan je zbor društvenih načelnika, pa su određena ova okružja: brodska, sa sedištem u Slavskom Brodu; donjomiholjačko, sa sedištem u Dolnjem Mihaljcu; osiječko, sa sedištem u Osijeku gornjem gradu; osiječko donjo gradsko, sa sedištem u Osijeku donjem gradu; požeško, sa sedištem u Slavskoj Požegi; vinkovačko, sa sedištem u Vinkovcima i vukovarsko, sa sedištem u Vukovaru.

Pregled društava po okružnim načelnicima nije bio po svim društvima proveden, a razlozi su većinom bili u finacijalnoj nemogućnosti.

16. marta 1930. održan je župski jednodnevni tečaj za voditelje muških kategorija, a dne 23. marta jednodnevni tečaj za voditelje ženskih kategorija. Ovi tečajevi služili su za ispravljanje sletskih vežbi.

Od 1.—12. aprila 1930. izvršio je savezni prednjak br. Ban pregled ove župe i održao po okružjima tečajeve za sletске vežbe. 1. juna održano je župsko pokusno natecanje za slet u Beogradu i ujedno obvezatno župsko natecanje za prelaznu župsku zastavu sa naraštajem. Muški naraštaj nastupio je sa 8 odeljenja i to 6 viših i 2 niža. Ženski naraštaj nastupio je sa 6 odeljenja. Župsku zastavu osvojilo je društvo Slav. Brod, postigavši najveći

broj tačaka 628. Članovi su pristupili izbornom natecanju sa 6 vrsta i to samo sa nižim odeljenjima. Članice su nastupile sa 2 niža odeljenja i to samo iz Dakova i Vinkovaca.

Uoči župskog natecanja 31. maja 1930. bila je u Narodnom Pozorištu priredena »Župska akademija«, na kojoj su nastupila pojedina društva.

Dne 21. i 22. juna 1930. održan je naraštajski slet u Beogradu. Naša župa je sudelovala sa 136 naraštajaca, 90 naraštajki, 90 muške dece i 43 ženske dece. U sletskoj povorci sudelovalo je od ove župe 125 naraštajaca, 100 naraštajki, 24 muške i 24 ženske dece.

26. VI. bilo je natecanje za članove, te je iz ove župe sudelovalo Đakovo sa 7 članova, D. Mihaljac sa 6, Osijek g. g. sa 8, Sl. Brod sa 7, Valpovo sa 4, te Vinkovci sa 7 članova.

Članice su se natecale u nižem odeljenju i to samo iz društava Đakovo i Vinkovci.

Na javnoj vežbi sleta u Beogradu sudelovala je ova župa prvi dan sa 172 člana i 77 članica, a drugi dan sa 165 članova, 66 članica i 60 članova sokolskih četa. Ukupno sudelovalo je 1079 članova i 259 članica, što čini ukupno 1338. U povorci je sudelovalo članova u odori 215, u narodnoj nošnji 156, a članica u odori 37, te u narodnoj nošnji 32.

Glede sudelovanja na sletu manjkaju izveštaji od društava: Beli Manastir, Berak, Čadavica, Čepin, Čepinski Martinci, Komletinci, Semeljci i Zupanja.

Župski prednjački tečajevi: od 6.—19. VIII. 1930. održan je župski prednjački tečaj, kojem su učestvovali članovi ovih društava: Belišće, Dalj, Tenje, Dakovo, Feričanci, Velika, Bo-

bota, Erdevik, Sid, Pleternica, Čadavica, Nijemci i Sl. Brod; ukupno 25 članova i 6 članica. Tečaj su vodila braća Šijanović iz Vukovara i Babić iz Habjanovaca, savezni prednjaci. Uspch ovoga tečaja bio je slab, jer su polaznici bili većinom početnici.

Drugi župski prednjački tečaj održan je u novembru 1930., a vodio ga je brat Ban, savezni prednjak. Ovom tečaju je učestvovalo 13 braće i 2 sestre.

Prema podacima dobivenim od društava brojila je ova župa koncem godine 1930. ukupnih vežbača svih kategorija 4207. Od toga je 561 član, 189 članica, 839 naraštajaca, 353 naraštajki, 1088 muške dece i 785 ženske dece. Od 29 društava, odnosno sokolskih četa manjkaju još uvek izveštaji, pri čemu treba uzeti u obzir, da je od tih 29 jedinica osnovano pod konac godine 12, koje nisu mogle poslati još nikakovog izveštaja. Sa ispitom župskim, odnosno društvenim ima 21 član i 9 članica. Sa tečajem 41 član i 7 članica.

Na koncu izveštaja apelira sestra načelnica na požrtvovanje i ubrzani rad u sokolanama, da bi se moglo pravovremeno i dolično pripremiti naše Sokolstvo za slet u Pragu 1932. godine.

Iz izveštaja brata statističara vidi se, da je ova župa na dan osnutka Sokola kraljevine Jugoslavije, kada je prešla u sadanju organizaciju bivša sokolska župa Strossmayer, imala svega 16 društava sa ukupnim brojem članstva 1807, a koncem godine 1930. brojila je već 55 društava i 26 sokolskih četa.

Članova je bilo koncem godine 1930. svega 4846, naraštaja 1156, dece 2242; dakle ukupno sokolskih pripadnika u ovoj župi 8244.

Izveštaj brata pročelnika socijalnog oteka već je otštampan u »Sokolskom Glasniku« od 19. III. 1931., broj 12.

Iza ovih izveštaja prešlo se na primetbe istih, te su nakon svestrane i opširne debate po pojedinim važnim pitanjima, i naročito o župskom sletu u Vukovaru, te župskim doprinosima i okružnicama, svi bez razlike prihvaćeni, nakon čega je jednoglasno izabrana ova uprava: starešina: Petrović Dimitrije, I. zam. Mergenthaler dr. Pavo, II. zam. Perić dr. Matej, predsednik prosvetnog oteka Stanetty Aleksandar, načelnik Retl Dragutin, I. zam. Mračević dr. Stojan, II. zam. Šijanović Andrija, III. zam. Špernjak Bogdan, načelnica Kovalska Slava, I. zam. Šumova Božena, II. zam. Stražnicki Milica, III. zam. Vesinger Magda, tajnik Stepanov Radoje, blagajnik Pišer Ivan, te članovi uprave: Beara Ilija, Borba Stjepan, apotekar, Gerbi Dragan, Komadina Milan, Krulj Dušan, Nikolić Stojan, Sirovatka Hinko, Tešić Spasoja, Vujičić Stjepan i Župnik dr. Dragutin; zamenici Benčević dr. Joza, Dlouhi Franjo, Hurman Vjekoslav, Gulnerić Franjo, ing. Ključec Milan, Mamuzić dr. Ilija, Oklobdžija Dorde, Urban Antun, Vodička Karel, Vuksan Pavao; revizori: Dimitrijević Milutin, Hinić Dušan, Knežević Rudolf, Müller Antun, Švalm Skender Dragutin; zamenici revizora: Bojanin Petar, Nepokoj Janko, Poljak Armin, Babić Antun i Zorović Rade; sud. časti: Beck Marko, Cepelić dr. Iso, Horn dr. Josip, Majer Stjepan i Smrček Stjepan; zamenici: Mračević dr. Branko, Novak Zdenko i Perković Ante. Ovako birana uprava predložena je na odobrenje Savezu.

Sokolske potrebštine

sukno, kot tudi gotove kroje, šajkače, telovadne majce, hlače in čevlje ter vse druge sokolske potrebštine nudi po nizkih cenah

TRGOVINA

Miloš Pšeničnik

CELJE

Kralja Petra cesta 5

JOS. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

(Bivši poslovođa firme Neškvalda, koja je uslijed smrti vlasnika prestala da radi)

Izrađujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim nacrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i nacrt.

Гранд Хотел „Петроград“

преко пута железничке станице БЕОГРАД

»IZVOR«

veletrgovina galanterijske, nirnberške i kratke robe

SUŠAK

ŠETALIŠTE KRALJA PETRA

proizvedena Zvonimirova ul. 92

Klišeje

vseh vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna

JUGOGRAFIKA LJUBLJANA

SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Telefon štev. 2495

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava

J. Oražem

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Ribnica, Dolenjsko

izrađuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašče ljujkanje, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.

OSNOVANA 1881. GOD.

ČITAJ! Za gotovo, kao i na najdužoročniju otplatu dobijete:

Glasovite STAYER-WAFFENRAD bicikle. - Motocikle „PUCH“

nedostizive preciznosti, kvalitete snage, konkurentne cijene, kod glavnog zastupstva za Dalmaciju

Slavko Malešević, Kistanje.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica

IVAN BRICelj

LJUBLJANA, Dunajska cesta 16

Strokovna izrabilov telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerno

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Telefon štev. 2312

Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovno in znanstveno knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vsah nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Kusna oprema ilustriranih katalogov, ocnikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICNA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Соколском друштву Бреза потребан је један капелник за пухалачку гласбу.

Рефлектантн нека се обратe на потписано друштво због поближих услова. — Место је стално. Предност имају старији капелници и они, који познају гудалачке инструменте

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

Branko Palčić Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Бројовни наслов: „Трикоћаза“ Загреб * Телефон интерурбан 26-77

Izrađujem sve vrsti sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našega članstva i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odijela nrlaze se u knjizi „Organizacija Saveza SKJ“. — Zahtjevajte cjenike i prospekte. — Cijene vrlo umjerene, a za točnu i solidnu izradu jamčim.

Svaki Soko treba da ima

Sokolijadu

odličnu zbirku sokolskih i rodoljubitivih pesama sa slikama za deklamovanje i pevanje radi podizanja sokolskog-viteškog duha od brata dr. Vojislava V. Rašića, Beograd, Kraljice Natalije ul. 14. Foštansko-čekovni broj 50.788. — Cena 20 dinara. — Preporučena i od „Sokolskog Glasnika“ br. 20. od 1930. godine.

Sokolska knjižnica

počela je izlaziti u nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice u Ljubljani

I. sveska: E. Gangl, O sokolski ideji.

II. „ Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.

III. „ Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.

IV. „ Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.

V. „ Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.

Svaka knjižica stoji 3 Din

Također dobiju se krasne slike u veličini 67x50 cm: Dr. Miroslav Tyrš, Jindrich Fügner, T. G. Masaryk

Cena svakoj slici 30 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica u Ljubljani, Narodni dom